

СТАНОВИЩЕ

от проф. дбн Бойко Б. Георгиев, Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания при Българската академия на науките (ИБЕИ-БАН), по конкурс за заемане на академичната длъжност “Доцент” по Направление 4.3. “Биологични науки (Екология и опазване на екосистемите)” за нуждите на секция „Екология на съобществата и консервационна биология“, отдел „Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология“ при ИБЕИ-БАН, обявен в ДВ №32/15.04.2025 г., с единствен кандидат гл. ас. д-р Ангел Дюгмеджиев

Д-р Ангел Дюгмеджиев е единствен кандидат в обявения конкурс за доцент по научно направление “Биологични науки (Екология и опазване на екосистемите)” за нуждите на секция „Екология на съобществата и консервационна биология“ при ИБЕИ-БАН. Той има професионална квалификация „Магистър по зоология“, придобита през 2013 г. с отличен успех (5.73 от семестриалните изпити и 6.00 от защита на дипломната работа) в Биологическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“. От този период са и първите му научни съобщения в областта на екологията на усойницата, показващи формиране на научен интерес към херпетологията. През 2015 г. постъпва като докторант в Националния природонаучен музей при БАН, където разработва дисертация на тема „Пространствена екология на пепелянката (*Vipera ammodytes*) в Западна България“, първоначално под ръководството на доц. Николай Цанков, а след преждевременната смърт на ръководителя му – под ръководството на проф. Павел Стоев и проф. Борислав Наумов. През 2020 г. той защитава успешно дисертационния си труд. В ИБЕИ – БАН работи от 2018 г., последователно като специалист-биолог, асистент и главен асистент.

В периода на изследователската му кариера, започнала по времето на студентските години и продължаваща успешно до наши дни, д-р Дюгмеджиев е участвал в 27 изследователски и научно-приложни проекта, които са насочени преди всичко в областта на херпетологията или са с широкоспектърен профил в областта на опазването на биоразнообразието. На други пет проекта, финансирани на конкурсен принцип от Фонд „Научни изследвания“ или Националната научна програма „Млади учени и постдокторанти“, д-р А. Дюгмеджиев е бил ръководител. Без съмнение, тези данни показват способността на кандидата на работи в колектив и доверието, с което се ползва в професионалната общност – като колега, който е компетентен, извършва работата си качествено и навременно, а също и умее да работи в колектив. Тези данни показват и способността му да привлича външно финансиране – както в полза на института, така и за финансиране на неговите изследвания.

Приемам изцяло справката за научните приноси, представена от д-р Дюгмеджиев във връзка с конкурса. Той има ясен тематичен профил в областта на екологията и биологията на змиите – направление, в което са основната част от публикациите и научните му приноси.

Съществен акцент в неговата работа са изследванията върху биологията и екологията на пепелянката. На тези проучвания се основава хабилитационният му труд във връзка с настоящия конкурс. По тази тематика са изследвани основните типове дървесни поведения на пепелянката, свързани с размножаването, храненето, терморегулацията и бягството от неприятели. Тази серия от статии е публикувана в авторитетни международни списания, включително и в такива с херпетологична специализация.

Значим принос е и изследването на генетичното разнообразие на популациите на пепелянката в България на основата на два митохондриални маркера. То доказва наличието на

две обособени еволюционни линии – североизточна и югоизточна. В рамките югоизточната група са разкрити южна и източна подгрупи. Установена и контактна зона между двете линии.

В серия от три статии са описани тенденциите в сезонната и денонощната активност на пепелянката в зависимост от възрастта, пола и репродуктивния статус на индивидите. Наблюдавани са междупопулационни различия в ритмите на активност, които вероятно отразяват еволюционните приспособления на отделните популации към местните фактори на средата. Друго изследване е посветено на терморегулационните особености на пепелянката в естествената ѝ среда, като водеща роля имат и поведенчески механизми, основани на промени в поведението на бременните женски индивиди.

Иновативен характер има и изучаването на химичния състав на кожните секрети на пепелянката, като са идентифицирани общо 59 съединения, от които 6 кетона. За два от тях се предполага, че играят водеща роля в химичната комуникация между индивидите.

Избраните от мен примери, включени в това становище, са само част от приносите от задълбочените и иновативни научни изследвания върху змиите, които е провел д-р Дюгмеджиев. По мое мнение, те илюстрират, че кандидатът е активен учен с ясно изразен изследователски профил, иновативен подход и значими научни приноси в областта на екологията, най-вече в екологията и опазването на влечугите. Приносите му имат както фундаментално значение за разбиране на адаптациите и реакциите на изследваните видове към динамиката на околната среда, така и приложна стойност, позволяваща обективната оценка на природозащитния статус на отделните популации в различни природни условия.

Прави впечатление публикуването на значителна част от научната продукция на д-р Дюгмеджиев в авторитетни международни списания с високи критерии: *Acta Herpetologica*, *Herpetozoa*, *Molecules*, *Biochemical Systematics and Ecology*, *Herpetological Bulletin*, *Herpetology Notes*, *North-Western Journal of Zoology* и др. Списъкът на цитиранията на Дюгмеджиев в издания, които са реферирани в *Web of Science* и *SCOPUS*, включва 49 броя. Освен тях, д-р Дюгмеджиев е цитиран също и в други списания (9 цитирания), книги (3 цитирания) и списания, които не са включени в *WoS* или *Scopus* (9).

Внимателното запознаване с продукцията на д-р Ангел Дюгмеджиев ме убеди, че имаме добре подготвен, активен и целенасочен кандидат с ясен изследователски профил в областта на херпетологията, по-специално – екологията и опазването на влечугите (най-вече на змиите). Като имам предвид постигнатите високи научни резултати и личните ми впечатления от колегата, считам д-р Дюгмеджиев за активен и способен учен със значими научни приноси. Вярвам, че той е достигнал необходимата зрялост и квалификация за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Нямам критични бележки към кандидата.

На основата на изложеното, убедено подкрепям избора на гл. ас. д-р Ангел Дюгмеджиев за доцент по Направление 4.3. “Биологични науки (Екология и опазване на екосистемите)” за нуждите на секция „Екология на съобществата и консервационна биология“ при ИБЕИ-БАН.

6 август 2025 г.

Подпис:

проф. дбн Бойко Б. Георгиев